

ทำให้โรคที่เป็นปัญหาสาธารณสุขนั้นมักจะเป็นโรคเรื้อรังที่เกิดจากพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นโรคที่ป้องกันได้ถ้ามีพฤติกรรมและสิ่งแวดล้อมที่ดี ประกอบกับในชุมชนนั้นมีวิถีทางสุขภาพหลายอย่างที่ทำให้สุขภาพดี เช่น การใช้สมุนไพร การออกกำลังกาย การประคบ การนวด ซึ่งวิถีทางเหล่านี้มีอยู่กลางชุมชน เป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว จึงทำให้ประชาชนนิยมใช้มากมาย และเกิดผลดีต่อผู้ที่นำวิถีทางเหล่านี้ไปใช้จึงป้องกันโรคและส่งเสริมสุขภาพได้ดี และบางวิถีทางสามารถรักษาโรคจนหายได้โดยไม่ต้องไปพึ่งการแพทย์แผนปัจจุบัน และยังทำให้มีความสุขในชีวิต เนื่องจากวิถีทางการดูแลสุขภาพสุขภาพตนเองโดยการใช้การแพทย์ทางเลือกนั้นหาได้ในชุมชนที่ใกล้บ้าน ไม่ต้องเดินทางไกลและต้องห่างไกลจากครอบครัว จึงทำให้ พยาบาลและ อสส. มีความเชื่อในผลดีของการใช้การแพทย์ทางเลือกเหล่านี้

7. ผลการเปรียบเทียบความเชื่อในผลลัพธ์แต่ละด้านของการดูแลสุขภาพตนเอง โดยการใช้การแพทย์ทางเลือกของพยาบาลและอสส. พบว่าไม่แตกต่างกัน

ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยของการแพทย์แผนปัจจุบัน ซึ่งมีบทบาทและกระแสนิยมเชื่อความศรัทธาครอบคลุมนอกและกว้างขวางในความสำเร็จของการบำบัดโรคร้ายไข้เจ็บ ซึ่งในอดีตไม่สามารถรักษาได้ แต่ก็ไม่สามารถครอบคลุมไปทุกโรค ส่วนใหญ่จะเน้นเรื่องการทำจัดสาเหตุหรือจัดการซ่อมแซมส่วนที่ชำรุดของร่างกาย แม้ยาที่นำมาใช้ในการแพทย์แผนปัจจุบัน ส่วนใหญ่ก็มีวิวัฒนาการมาจากการแพทย์แผนโบราณของนานาประเทศนั่นเอง ซึ่งได้แก่สมุนไพรอันได้มาจากพืชและสัตว์หรือแร่ธาตุต่าง ๆ เมื่อประมาณ 100 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีการแพทย์แผนไทยเป็นการแพทย์กระแสหลัก การแพทย์แผนตะวันตกเป็นการแพทย์ทางเลือก แต่ด้วยการเปิดประเทศรับวัฒนธรรมตะวันตกอย่างเสรี และการเดินทางตามการพัฒนาประเทศแบบตะวันตก จึงทำให้สถานภาพของการแพทย์ทั้งสองแผนเปลี่ยนไป

ข้อดีของการแพทย์แผนปัจจุบันสะท้อนให้ระบบการแพทย์ของไทยแปรเปลี่ยนไปในการรักษามุ่งแสวงหาความเป็นเลิศโดยใช้เทคโนโลยีที่สูง ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายที่สูง มีการตรวจและใช้ยาเกินความจำเป็น ในขณะที่ประเทศไทยยังไม่ใช่ประเทศที่ร่ำรวย จึงทำให้ประชาชนเดือดร้อนทั้ง ๆ ที่โรคร้ายไข้เจ็บนั้นจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีและการรักษาเพียงร้อยละ 30 เท่านั้น การแพทย์แผนปัจจุบันจึงเหมาะกับคนไทยบางกลุ่มเท่านั้น เมื่อมีการแพทย์ทางเลือกเข้าสู่ชุมชน จึงทำให้ประชาชนมองเห็นความอยู่รอดของตนเอง มองการแพทย์ทางเลือกเหล่านั้น นำมาทดลองใช้และเฝ้าดูผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทั้งระยะใกล้และระยะไกล เหล่านี้ก็เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พยาบาลและอสส.หันมาให้ความสนใจกับการแพทย์ทางเลือก และบางคนก็ทดลองใช้ดู เพราะเป็นการสะดวก ไม่ต้องเดินทางไกล ประหยัดค่าใช้จ่าย ซึ่งเหมาะสมกับสถานภาพของคนไทยในปัจจุบัน

กระทรวงสาธารณสุขได้เล็งเห็นความสำคัญของการแพทย์แผนไทยและการแพทย์พื้นบ้าน จึงได้นำการแพทย์เหล่านี้มาประยุกต์ให้เหมาะสมกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน โดยเน้นด้านความปลอดภัย ประหยัด สะดวก และตั้งทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

7. ผลการวิเคราะห์ความต้องการการบริการดูแลรักษาสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือกของพยาบาลและอสส. ต่างกัน

พยาบาลส่วนใหญ่จะมองการบริการดูแลรักษาสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือก จะเน้นด้านความปลอดภัย และความเหมาะสมกับสภาพของคนไทย และเป็นวิถีทางที่ได้นำมาพิสูจน์แล้วว่าปลอดภัยและสามารถทำให้สุขภาพดีและป้องกันโรคได้ ส่วน อสส. นั้นจะมองการบริการดูแลรักษาสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือก จะเน้นเรื่องความสะดวก ประหยัด และวิถีทางเหล่านั้นก็จะแพร่กระจายโดยอาศัยปากต่อปากตามกระแสของข่าวสารในปัจจุบัน เช่นการใช้ธรรมชาติบำบัด การดื่มน้ำอาร์ซี การปฏิบัติสมาธิ พิธีกรรมทางจิตต่างๆ จึงก่อให้เกิดนานาทัศนะในทางเลือกต่าง ๆ

จากผลการวิจัยพบว่า พยาบาลและ อสส. เลือกการบริการดูแลรักษาสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือกแตกต่างกันไม่มาก อาจเป็นเพราะว่าอสส.ได้รับความรู้เกี่ยวกับสุขภาพมาอย่างดี จึงทำให้มีความคิด มีเหตุผลในการเลือกที่แตกต่างกัน

8. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของพยาบาลและ อสส. ถึงความจำเป็นที่ผู้ดูแลสุขภาพควรเรียนรู้วิธีการดูแลสุขภาพตนเองโดยใช้การแพทย์ทางเลือกถึงร้อยละ 97.78 และ 96.44 ตามลำดับ

ประเทศต่างทั่วโลกเล็งเห็นถึงความสำคัญของการผสมผสานแนวความคิดการแพทย์แผนปัจจุบันและการแพทย์ทางเลือก เพื่อให้สามารถดูแลสุขภาพของประชาชนได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ ปลอดภัย และประหยัด องค์การอนามัยโลกได้ส่งเสริมแนวคิดนี้โดยการตั้งสถาบันการแพทย์ทางเลือกขึ้น ณ สำนักงานองค์การอนามัยโลกที่เจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ซึ่งประเทศที่พัฒนาแล้ว เช่น อเมริกา อังกฤษ เยอรมัน ญี่ปุ่น เกาหลี และจีนให้ความสำคัญและจัดตั้งสถาบันการแพทย์ทางเลือกกันมานานแล้ว ส่วนประเทศไทย รัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของเรื่องนี้ จึงมีการปรับปรุงระบบบริหารจัดการด้านการสาธารณสุข ซึ่งได้แถลงต่อสภาในวันที่ 20 พฤศจิกายน 2540 โดยให้ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน ให้มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีทางสาธารณสุขอย่างเหมาะสม รวมทั้งการพัฒนาการแพทย์แผนไทยด้วย

สุขภาพอนามัยของประชาชนขึ้นกับปัจจัยต่าง ๆ ดังนั้นบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขจึงมีความจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากระบบการแพทย์แผนปัจจุบันลงสู่ระบบ